

Jan Amos Komenský

Barvy a štětce vykreslují jeho tvář, slova BOLEST, PRACOVITOST, ODVAHA, MOUDROST A LÁSKA vypovídají o jeho životě.

Člověku se až nechce věřit, kolik bolesti se vešlo do života jednoho člověka! Ve dvanácti letech Janovi zemřeli oba rodiče. Jako mladý kněz a otec rodiny musel opustit ženu a dítě, skrývat se v lesích a podzemních úkrytech, bezmocně přihlížet krutostem páchaným na druhých. Na útěku před vojáky ho dostihla zpráva, že mu rodinu zahubil mor. Spisy a knihy, na kterých léta pracoval, shořely při požáru. Po čtyřiceti letech vyhnanství umírá v daleké cizině s touhou po domově a vyhaslou jiskrou naděje, že by se kdy on a ostatní čeští bratři mohli navrátit zpět do Čech.

Byl knězem a později biskupem Jednoty bratrské. Byl básníkem, spisovatelem a vyhledávaným učencem. Často stál na postu vyjednavče a ochránce lidí ve vyhnanství. Získal přízvisko učitel národů. Sepsal na 250 spisů a knih, z nichž velká část pojednává o škole, výchově a učení. Možná bychom jeho pracovitost dnes označili jako workoholismus, ale buďme v negativních soudech na adresu Jana Amose opatrní.

Jeho odvaha neřinčela zbrojí. Zbraní Komenského bylo pero. Bez bázně před vlastní nákazou se zapojil do boje proti morové epidemii. Když hrozilo Lešnu zničení znepřátelenými polskými šlechtici, byl rozhodnutý neutéct jako většina obyvatel města, pokusit se vyjednat s nepřátelskými jednotkami smír. Teprve když bylo město v plamenech, jemu samému a jeho rodině šlo o holý život, uprchl do okolních močálů, kam se za ním pronásledovatelé neodvážili.

Dospěl k moudrosti, před kterou se skláněli panovníci a králové světa. Nebyly to jen vědomosti, které nabral ze škol a knih, byla to i jeho dovednost vidět podstatné myšlenky v nepřehledném labyrintu poznatků a poskládat je jako dláždění na cestě k lepšímu životu – k nápravě světa. Věřil, že když se podpoří dobro v každém člověku, bude více dobra mezi všemi lidmi. Pomáhal urovnávat sváry mezi panovníky a politickými vládci. Snažil se vyburcovat učené, zbožné a vynikající muže ke společnému úsilí pro nápravu světa. Nejvíce ale věřil v dobré školství a dobré vzdělávání dětí. Učil, psal učebnice, vzdělával učitele a sklízel zasloužený věhlas a slávu. V jeho pojetí je škola radostí a hrou, otevřením dětské duše všemu poznávání světa, učení bez rákosky a donucování.

Poznal, že je možné unést všechnu tíhu a bolest života, když se člověk dokáže ponořit do svého nitra a otevřít srdce dobru a lásce. Lásce k Bohu, k lidem, k zemi a k životu. Věřil, že křesťanství a čisté Kristovo učení má sílu pomáhat lidem na cestě k této radostné životní vidině.

kolektiv autorů